

GRUPUL DE EXPERTI ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI (GEJ)

Autori: Iulian Rusu (iulian.rusu@ipre.md)

Veronica Mihailov-Moraru (veronica.mihailov-moraru.gej@ipre.md)

Svetlana Balmuș (svetlana.balmus.gej@ipre.md)

Tatiana Ciaglic (tatiana.ciaglic.gej@ipre.md)

REZUMAT

Monitorul Justiției este un produs IPRE realizat în cadrul inițiativei Grupului de Experți în domeniul Justiției (GEJ) și care prezintă evoluțiile cheie din sectorul justiției din Republica Moldova.

Prezentul raport, Monitorul Justiției #6, se expune cu privire la evoluțiile cheie în sectorul justiției din perioada 1 februarie 2021 – 31 martie 2021 și include o serie de constatări și concluzii ale GEJ cu privire la:

I.	<u>Hotărâri ale Consiliului Superior al Magistraturii</u>	2
II.	<u>Legi adoptate de Parlamentul Republicii Moldova</u>	4
III.	<u>Activitatea Comisiilor Parlamentare</u>	6
IV.	<u>Proiectele de acte normative remise spre coordonare și noile inițiative legislative</u>	8
V.	<u>Dosarele de rezonanță și alte activități în sistemul procuraturii</u>	8

I. Hotărâri ale Consiliului Superior al Magistraturii

Concluzia nr. 1:

Se atestă un nivel de participare redus la pozițiile vacante din cadrul Colegiilor specializate ale CSM și în cadrul Consiliului INJ.

Hotărâri adoptate în Sedința Plenului din 02.03.2021

1. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) a anunțat un nou concurs pentru desemnarea unui membru al Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor. Mandatul de 4 ani a judecătorului Ion Talpa de la Curtea de Apel (CA) Bălți desemnat anterior la acest post a expirat la 22 noiembrie 2020. Pentru suplinirea funcției vacante a fost anunțat concurs la 19 ianuarie 2021. Exercițiul însă nu a fost soldat cu succes, întrucât judecătoarea [Svetlana Șleahitișki de la CA Bălți](#), unica candidată înscrisă în cadrul concursului, cu 7 voturi pro și 3 contra ale membrilor cu drept de vot prezenți, nu a întrunit numărul de voturi necesare. Astfel concursul se consideră eșuat.
2. Plenul CSM a constatat și eșuarea desfășurării concursului pentru [desemnarea unui judecător în calitate de membru al Consiliului Institutului Național al Justiției \(INJ\)](#). La concursul anunțat pe 19 ianuarie curent, au fost depuse două cereri de participare. Unul dintre candidații înscrși în concurs, magistratul Victor Sandu și-a retras cererea de participare, aceasta fiind acceptată de membrii Consiliului, iar cel de al doilea candidat, judecătorul Ghenadie Eremciuc a depus cererea de participare la concurs peste termenul stabilit. În aceste condiții, concursul se consideră eșuat și urmează a fi anunțat concurs repetat, pentru suplinirea funcției vacante.
3. S-a anunțat [concurs privind desemnarea a doi membri în componența Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor, din rândul reprezentanților societății civile](#). Actualmente în componența Colegiului activează doi membri-reprezentanți ai societății civile, Valeriu Baeșu mandatul căruia a expirat la 20 decembrie 2020 și Alexandru Sosna mandatul căruia a expirat la 21 martie curent.
4. A fost anunțat și concursul pentru suplinirea posturilor de judecător, vicepreședinte și președinte în următoarele instanțe judecătorești: - judecător la Curtea de Apel Cahul – 1 post, Judecătoria Strășeni – 1 post, - vicepreședinte al Curții de Apel Cahul și al Curții de Apel Chișinău, - președinte al Judecătoriei Chișinău, Cahul, Criuleni, Edineț, Hîncești și Strășeni, - vicepreședinte al Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, Bălți, Căușeni, Drochia și Edineț. Cererile de participare la concurs, urmează a fi depuse la CSM în termen de 20 de zile calendaristice de la publicarea anunțului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Hotărâri adoptate în Sedința Plenului din 09.03.2021

5. Plenul a demarat concursul pentru numirea unui judecător la Curtea Constituțională a Republicii Moldova din partea CSM. Potrivit [comunicatului CSM din 29 martie](#) curent, în termenul stabilit pentru depunerea cererilor de participare la concurs, au fost recepționate 16 cereri de participare.
6. A fost acceptată [cererea de demisie a judecătorului Sergiu Furdul](#) de la Curtea de Apel Chișinău, fiind anunțat și concurs pentru noua funcție vacantă de judecător la CA Chișinău. În anul 2003, Judecătorul Sergiu Furdul a fost numit judecător al Curții Supreme de Justiție, fiind și vice-președintele Colegiului penal al CSJ, iar în 2012 a fost transferat la CA Chișinău. În 2019 a avut o încercare de a reveni la CSJ însă cererile sale de a fi promovat nu au întrunit numărul necesar de voturi.

Hotărâri adoptate în Sedința Plenului din 16.03.2021

7. S-a anunțat repetat întreruperea examinării Raportului de activitate al Inspecției judiciare din cadrul CSM pentru anul 2020, în vederea completării Raportului de activitate al Inspecției judiciare, în baza propunerilor menționate de către membrii CSM.
8. Raportul de activitate al Colegiului disciplinar din cadrul CSM pentru anul 2020 nu a fost aprobat, din motivul că nu a întrunit numărul necesar de voturi.
9. A fost constatată încetarea interimatului funcției de președinte al CSJ de către judecătorul Vladimir Timofti și dispusă asigurarea exercitării interimatului funcției de președinte de către vicepreședintele CSJ Tamara Chișca-Doneva, în temeiul art. 9¹ alin. (3) din Legea 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

Concluzia nr. 2:

Interesul sporit pentru funcția de judecător al Curții Constituționale confirmă importanța acestei poziții dar și stabilește o responsabilitate ridicată a CSM pentru procesul de selecție. Concursul de selecție necesită a fi organizat transparent, obiectiv și în bază de merit. Este inadmisibilă promovarea candidaților care sunt afiliați politic.

Hotărâri adoptate în cadrul ședinței din 23.03.2021

Concluzia nr. 3:

Decizia anterioară a CSM de a o promova pe judecătoarea Tamara Chișca-Doneva în poziția de vicepreședinte al CSJ continuă să aibă efecte negative asupra imaginii justiției din Republica Moldova. Prin acceptarea unui judecător controversat, care a fost implicat în emiterea unor decizii cu profund impact negativ asupra societății, există în continuare pericolul de perpetuare a unor practici neclare sau contrare interesului public.

Concluzia nr. 4:

Deficiențele legate de modul de promovare a judecătorilor, în special modul de motivare al hotărârilor CSM generează o practică periculoasă de obligare a CSM de a promova candidații care au contestat hotărârile CSM. Practica actuală este neconstituțională dar și un rezultat al motivării insuficiente a hotărârilor de către CSM.

Concluzia nr. 5:

Amânarea adunării generale a judecătorilor din motive legate de situația pandemică din țară este contraproductivă. În schimb nu sunt luate acțiuni pentru a permite organizarea adunării generale a judecătorilor în alte formate.

10. A fost aprobat [Raportul de activitate](#) al Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor din cadrul CSM pentru anul 2020. Colegiul pentru selecție s-a convocat în nouă ședințe, în cadrul cărora au fost adoptate 122 de hotărâri ce au vizat: selectarea candidaților la funcția de judecător, selectarea judecătorilor care solicită promovarea la instanțe judecătorești ierarhic superioare, selectarea judecătorilor care solicită numirea în funcția de președinte/vicepreședinte al instanței judecătorești, selectarea judecătorilor care solicită transferul la o instanță judecătorească de același nivel. Din totalul hotărârilor adoptate de Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor, nici o hotărâre nu a fost contestată. Totuși se constată unele curențe și se propun unele modificări ale cadrului normativ relevant prin revizuirea criteriilor de evaluare dar și revederea marjelor de apreciere la punctaj.
11. După mai multe dezbateri, CSM a refuzat să pună în executare hotărârea CA Chișinău privind înăntarea candidaturii Alinei Balan la funcția de judecătoare până la atingerea plafonului de vârstă, motivând că hotărârea deja este executorie urmând a fi remise materialele către Președintele Republicii Moldova. Anterior CSM a refuzat să promoveze magistrata, după termenul inițial de cinci ani. Alina Balan a contestat decizia CSM la CA Chișinău și a avut câștig de cauză. Nu sunt clare motivele în baza cărora CSM a refuzat promovarea magistratului. Dealtfel aceasta a obținut calificativul „foarte bine”, nu are careva abateri disciplinare iar în cadrul ședinței de examinare a cererii privind promovarea, membrii CSM nu formulat obiecții asupra profesionalismului, integrității sau activității magistratului în general. Promovarea prin intermediul contestării deciziilor CSM nu este însă o practică nouă. Pe lângă Alina Balan au recurs la aceeași formulă de promovare judecătorești: Veniamin Chihai, Alexandru Gheorghieș, Inga Gorlenco, Angela Bostan, Ruxanda Pulbere, Ghenadie Pavliuc și Mariana Pitic.
12. Adunarea Generală a Judecătorilor, anterior convocată pentru 26 martie 2021, a fost iarăși amânată. CSM a motivat această decizie prin imposibilitatea organizării întrunirii din cauza condițiilor epidemiologice din țară.

Hotărâri adoptate în cadrul ședinței din 30.03.2021

13. A fost prelungit cu 20 de zile calendaristice, termenul pentru depunerea cererilor de participare în cadrul concursurilor pentru suplinirea funcției vacante de vicepreședinte al Colegiului penal, și de vicepreședinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.
14. Tot cu 20 de zile calendaristice s-a dispus prelungirea termenului de depunere a cererilor de participare în cadrul concursului de suplinire a funcției vacante de președinte al Judecătoriei Bălți, și vicepreședinte al Judecătoriei Comrat și Soroca.
15. Din motivul imposibilității desfășurării concursurilor în lipsa prezenței fizice a candidaților, Plenul CSM a exclus din agenda ședinței chestiunea cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de președinte al CSJ, de președinte al CA Bălți, de președinte și vicepreședinte al CA Comrat, de președinte al Judecătoriei Orhei, de vicepreședinte al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.
16. Plenul a remis președintelui Judecătoriei Chișinău, Radu Țurcanu, demersul vicepreședintelui Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, Ghenadie Pavliuc (bazat pe adresarea judecătorilor de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana referitor la modificarea Hotărârii CSM nr.555/25 din 27 noiembrie 2018 cu privire la specializarea sediilor), pentru soluționarea conform competenței, și a pus în sarcina sa să întreprindă măsurile necesare în vederea completării funcțiilor vacante din sediul Ciocana, prin aplicarea mecanismelor legale, în termen de 30 de zile.

Hotărâri adoptate în cadrul ședinței extraordinare din 31.03.2021

17. În ședința extraordinară din 31 martie 2021, CSM a admis demersul Procuraturii Anticorupție privind suspendarea provizorie din funcție a judecătoarei de la judecătoria

Chișinău Maria Terteia. Potrivit unui [comunicat](#) publicat de Procuratura Generală magistrata a fost reținută în flagrant în baza unor informații, potrivit cărora, aceasta ar fi pretins 16 mii de dolari SUA de la conducătorul unui agent economic pentru adoptarea unei soluții favorabile într-un litigiu civil. Procurorii în comun cu CNA, au documentat acțiunile ilicite ale judecătorei, aceasta fiind reținută și învinuită de primirea a 11 mii de dolari SUA din suma inițial pretinsă. Chiar dacă procurorii au cerut arestarea celor doi inculpați pentru o lună, la finele săptămânii trecute, sediul Central al Judecătorei Hâncești a decis cercetarea conducătorul agentului economic în arest la domiciliu pentru 30 de zile, iar judecătoreia care ar fi primit suma de 11 mii dolari SUA va fi cercetată penal sub control judiciar.

II. Legi adoptate de Parlamentul Republicii Moldova

18. La 4 februarie 2021 Parlamentul a aprobat Hotărârea [nr.4/2021](#) privind încetarea mandatului Avocatului poporului (Ombudsman), Mihail Cotorobai, care a decedat la 6 ianuarie 2021. Avocatul poporului pentru drepturile copilului, [Maia Bănărescu](#), va prelua interimatul funcției de Ombudsman până la numirea de către Legislativ a unei noi persoane în această poziție. În acest context, la 19 martie 2021, în cadrul Parlamentului, a fost aprobată Hotărârea [nr. 39/2021](#) privind constituirea unei Comisii speciale, care va organiza concursul pentru ocuparea funcției de Ombudsman.
19. La 4 februarie 2021 a fost aprobat în primă lectură [proiectul nr. 233/2020](#) cu privire la modificarea și completarea [Codului Penal al Republicii Moldova](#) și a [Legii nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare](#). Conform proiectului, persoanele fizice vinovate de constituirea, aderarea sau sprijinirea organizațiilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob, vor fi pedepsite cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 10 ani. Persoana juridică vinovată de comiterea aceluiași abateri va fi pedepsită cu amendă de până la 150 000 de lei și cu lichidarea persoanei juridice.
20. La data de 11 februarie 2021 fost examinat programul de activitate al Guvernului Nataliei Gavrilița. Documentul a fost prezentat de către candidatul desemnat la funcția de prim-ministru, împreună cu echipă de miniștri desemnați, precum și dezbătut în ședința plenară a Parlamentului. După mai bine de 4 ore de discuții în plen, niciun deputat nu a votat pentru investirea Guvernului Gavrilița. În aceeași zi Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) a propus la funcția de Premier candidatura Mariane Durleșteanu, ulterior susținută de 54 de deputați printre care reprezentanții partidului „Șor” și grupului „Pentru Moldova”.
21. La 12 februarie 2021 Parlamentul a votat în lectura finală [proiectul de lege nr.468/2020](#) privind trecerea treptată a Inspectoratului General de Carabinieri la îndeplinirea serviciului militar pe bază de contract, până în data de 31 decembrie 2021. Astfel, atribuțiile ce țin de asigurarea ordinii publice cu ocazia întrunirilor, manifestațiilor cultural-sportive și a altor activități similare, precum și de restabilire a ordinii publice vor trece din competența poliției în cea a carabinierilor, începând cu 1 ianuarie 2022. Prin modificările operate urmează a fi asigurat procesul de finalizare integrală a profesionalizării Inspectoratului General de Carabinieri.
22. La 12 februarie 2021 Parlamentul a aprobat în lectură finală Legea [nr. 8/2021](#) privind aderarea la Protocolul privind ordinea transmiterii substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, a armelor de foc, principalelor lor componente, munițiilor, substanțelor și dispozitivelor explozive, care constituie corpuri delictive în cauzele penale.
23. La 12 februarie 2021 Parlamentul a adoptat în a doua lectură Legea [nr. 13/2021](#) pentru modificarea [Codului de Procedură Civilă](#), a [Codului Administrativ](#) și a [Codului de Procedură Penală](#) în partea ce ține de extinderea termenului de redactare a actelor judecătorești, care va fi extins până la 45 de zile. În acest context este de menționat, că la [7 aprilie 2021, Curtea Constituțională a României](#) a emis o hotărâre în care a specificat expres necesitatea motivării în fapt și în drept a hotărârilor judecătorești în materie penală la data pronunțării acestora. Motivarea tardivă a hotărârilor judecătorești crează mai multe probleme de ordin

Concluzia nr. 6:

Constatăm că soluția preluată de Parlament de a extinde termenul de redactare a actelor judecătorești afectează celeritatea procesului dar și perpetuează riscurile asociate cu redactarea hotărârii de către un alt judecător sau chiar de motivare incorectă a unui dispozitiv care a fost emis fără să fi fost redactată partea motivantă a hotărârii.

- procedural, cum ar fi cazul imposibilității temporare sau permanente de muncă a unui magistrat, în aceste circumstanțe motivările la hotărârile pronunțate de acesta urmează a fi redactate de către un al judecător, dar și ridică semne de întrebare cu referire la respectarea dreptului la un proces echitabil a justițiabilului.
24. La 4 martie 2021 Parlamentul a votat în prima lectură [proiectul nr. 28/2021](#) de modificare și completare a [Legii nr.1260/2002 cu privire la avocatură](#). Noile modificări se referă la avocatul stagiar și procedura de efectuare a stagiului profesional în domeniu. În special privind dreptul avocatului stagiar să asiste avocatul îndrumător la orice fază a procesului civil, penal și contravențional. Noile completări includ constituirea Comisiei de soluționare a contestațiilor, care va reexamina rezultatele examenelor de admitere la stagiul și ale examenelor de calificare, pentru fiecare etapă, determinarea regulilor de publicitate și comunicare a actelor emise de organele de autoadministrare a profesiei de avocat, fiind aleasă preponderent metoda publicării actelor și informației pe pagina-web a Uniunii Avocaților, la o rubrică dedicată actelor recente ale Uniunii, inclusiv fiind stabilit modul și termenii de contestare a actelor administrative. Urmare a adoptării prezentului proiect va fi necesară modificarea actelor normative ale Uniunii Avocaților din Republica Moldova (Statutul profesiei de avocat, Regulamentul de organizare și funcționare a U.A.R.M.), precum și adoptarea unor acte normative noi, pe domeniile de activitate dezvoltate prin reglementările proiectului de lege care este promovat.
  25. La data de 12 martie 2021 majoritatea parlamentară formată din Partidul Socialiștilor, fracțiunea „ȘOR” și deputații neafiliați din Platforma „Pentru Moldova” au votat pentru numirea în funcție a vicepreședinților la Curtea Supremă de Justiție. Conform deciziei majorității în funcția de vicepreședinte al CSJ, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, pe un termen de patru ani a fost numită [Tamara Chișca-Doneva](#), magistrata care a făcut parte din completul de judecători ce a luat decizia finală în cazul „Gemenii”, soldat cu obligarea RM spre plata a 3,6 mln. de euro de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Funcția de vicepreședinte al CSJ, președinte al Colegiului penal, a revenit [Nadejdei Toma](#).
  26. La 12 martie 2021 Parlamentul a aprobat în prima lectură, proiectul [nr.10/2021](#) ce prevede redactări la procedura de constatare a încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Printre altele, proiectul prevede reducerea termenului de la 3 la 2 ani pentru realizarea controlului de către Autoritatea Națională de Integritate, în cazul averilor și intereselor funcționarilor publici, cu posibilitatea de tragere la răspundere în cazul depistării unor abateri în limitele alceluiași termen. Anterior proiectul respectiv, a primit avizul negativ ANI, care a semalat și admiterea mai multor încălcări procedurale de ordin juridic la elaborarea acestuia.
  27. La 12 martie 2021 Parlamentul a votat în două lecturi [proiectul nr.62/2021](#) care prevede procurarea simplificată și rapidă a vaccinurilor anti-COVID. Proiectul abordează termenii și procedura de licitație deschisă sau licitație restrânsă. Este reglementată organizarea și realizarea procesului de comunicare cu operatorii economici, inclusiv depunerea ofertelor și clarificărilor prin Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” sau pe suport de hârtie, iar în cadrul procedurii de negociere - fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare și prin e-mail. Totodată, în cazuri de extremă urgență, este prevăzută atribuirea contractelor de achiziții publice privind achiziționarea vaccinurilor anti-COVID prin utilizarea procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. De asemenea, este stipulată plata în avans pentru achizițiile publice privind procurarea vaccinurilor.
  28. La 18 martie 2021 Președintele Frațiunii PSRM, Corneliu Furculiță, a anunțat constituirea unei majorități parlamentare, semnată de 53 de deputați PSRM. Noua majoritate parlamentară, a înaintat candidatura lui Vladimir Golovatiuc la funcția de Prim-ministru al Republicii Moldova. Necesitatea înăntării a unui nou candidat din partea majorității

parlamentare la funcția de premier a survenit ca urmare a retragerii Mariane Durleșteanu, propusă anterior de aceeași majoritate.

29. La 22 martie 2021 Parlamentul a aprobat Hotărârile privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare, pentru reținere, arestare, percheziție și trimitere în judecată penală a deputaților Partidului "Șor" "[Petru Jordan](#) cu 68 de voturi și [Denis Ulanov](#) cu 70 de voturi. Ridicarea imunității deputaților a fost solicitată de Procurorul General Alexandru Stoianoglo. [Potrivit Procuraturii Generale](#), Denis Ulanov este cercetat sub aspectul "escrocheriei" și "spălării de bani", ambele infracțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari și în interesele unei asociații criminale. Petru Jordan, potrivit materialelor urmăririi penale, ar fi comis "abuz de serviciu", în proporții deosebit de mari, în interesul unui grup criminal organizat și în detrimentul intereselor Întreprinderii de Stat "Aeroportul Internațional Chișinău", aflată în perioada concesiunii.
30. În cadrul ședinței Legislativului din 25 martie 2021 urma să fie prezent și dezbătut Programul de activitate al candidatului desemnat la funcția de prim-ministru Igor Grosu. Ședința însă nu a avut loc din cauza lipsei de cvorum. La începutul ședinței și-au înregistrat prezența a 89 de deputați, însă fracțiunea parlamentară a PSRM și Platforma parlamentară „Pentru Moldova” au părăsit sala de ședințe plenare, în semn de protest. Astfel a fost consumată cea de a doua încercare de investire a unui Guvern. Ulterior deputații PSRM au elaborat o Declarație privind dezacordul dizolvării Parlamentului, prezentată în ședința Legislativului din 26 martie 2021. Pe lângă autorii acesteia, Declarația a fost susținută de deputații Platformei Parlamentare „Pentru Moldova” din care fac parte și deputații partidului „Șor” precum și de deputații din grupul „Pro Moldova” condus de Adrian Candu.
31. La 26 martie 2021 Parlamentul a aprobat, în prima lectură, [proiectul nr.249/2019](#) de modificare a [Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali](#). Prin proiect se instituie o nouă regulă de înregistrare a modificărilor operate în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat în cazul înstrăinării sau dobândirii părții sociale, prin obligarea părților să depună la organul înregistrării de stat documentele care justifică tranzacția. Astfel, ambele părți (proprietarul precedent și proprietarul nou) vor fi responsabile, în mod echitabil, de înregistrarea modificărilor în termen limită. Proiectul ar veni să preîntâmpine numeroasele litigii, precum și neexecutarea titlurilor executorii prin care dobânditorii părții sociale a întreprinderii sunt obligați să prezinte actele necesare pentru efectuarea modificărilor în Registrul de Stat al persoanelor juridice.
32. La 31 martie 2021, cu votul a 52 de deputați a fost aprobat [proiectul nr.95/2021](#) de Hotărâre privind declararea stării de urgență pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada 1 aprilie – 30 mai 2021. Pe 30 martie Guvernul a solicitat Legislativului introducerea stării de urgență din motivul înrăutățirii rapide a situației pandemice din țară. Cu toate acestea Guvernul nu a venit în fața Parlamentului cu propuneri concrete privind gestionarea crizei pandemice și nici nu a argumentat necesitatea instituirii stării de urgență pentru un termen maxim permis de legislație. Deputații din opoziție au înaintat mai multe amendamente, printre care micșorarea termenului de instituire a stării de urgență, însă niciunul nu a fost aprobat. [Lista măsurilor restrictive](#) elaborate de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, responsabilă de gestionarea crizei pandemice pe perioada stării de urgență a fost publicată abia pe 1 aprilie curent. La 9 aprilie 2021 deputații Partidului Acțiune și Solidaritate, [Sergiu Litvinenco și Veronica Roșca au contestat la Curtea Constituțională](#) Hotărârea Parlamentului privind instituirea stării de urgență. Experții GEJ au publicat o [opinie](#) cu privire la modul în care a fost instituită starea de urgență.

Concluzia nr. 7:

Instituirea stării de urgență pentru termenul maxim prevăzut de lege de 60 zile în condițiile în care nu au fost expuse motivele instituirii și măsurile concrete care urmează a fi luate în decursul stării de urgență, ridică semne de întrebare cu privire la proporționalitatea restricțiilor aplicate. În consecință, Hotărârea Parlamentului riscă să fie declarată neconstituțională.

III. Activitatea Comisiilor Parlamentare

33. [La 24 februarie 2021](#) Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice a audiat raportul de activitate al Administrației Naționale a Penitenciarelor. Reprezentanții ANP au prezentat informația cu referire la ultimele evoluții privind respectarea drepturilor omului în

sistemul penitenciar și dificultățile cu care se confruntă sistemul, în particular, reieșind din situația pandemică provocată de virusul COVID-19. Potrivit membrilor Comisiei, au fost recepționate sistematic petiții din partea condamnaților, cu privire la condițiile inumane de detenție, asistență medicală insuficientă, alimentația sub limita acceptabilă, declararea grevei foamei din motivul încălcării drepturilor și libertăților lor fundamentale etc. [Tot la 24 februarie 2021](#), Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a audiat raportul ANP pentru anul 2020 și implementarea cadrului normativ conex. Datele prezentate de ANP relevă o diminuare a numărului total de deținuți cu 4,27 %, în comparație cu 2019. Acest lucru se explică, prin intensificarea, în cadrul comisiilor penitenciare, a examinării materialelor condamnaților care întrunesc condițiile pentru aplicarea prevederilor unor articole din [Codul Penal](#), cum ar fi eliberarea condiționată înainte de termen, înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, precum și revizuirea dosarelor persoanelor condamnate, care cad sub incidența amnistiei.

34. [La 09 martie 2021](#) Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a dezbătut subiectele ce țin de activitatea specială de investigații desfășurată pe parcursul anului 2020, precum și obiectivele stabilite pentru anul curent. Membrii Comisiei au audiat rapoartele reprezentanților Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție și altor autorități. Conform informației prezentate, pe parcursul anului precedent s-a constatat o descreștere a numărului măsurilor speciale de investigații autorizate. De asemenea, au fost identificate o serie de probleme, cum ar fi: lipsa și fluctuația ofițerilor de investigații profesioniști, conclucrarea defectuoasă între instituțiile de drept, dotarea tehnico-materială insuficientă și legislația imperfectă.
35. [La 10 martie 2021](#) Comisia juridică, numiri și imunități a audiat [Raportul de activitate a Autorității Naționale de Integritate](#) precum și problemele identificate în cadrul instituției. Au fost raportate mai multe curențe privind mecanismul de funcționare a Legii, în special pe segmentul conflictului de interese în rândul aleșilor locali. În ședința Legislativului din 19 martie Parlamentul a adoptat Hotărârea cu privire la constituirea Comisiei speciale pentru elaborarea unor proiecte de legi pentru modificarea legislației privind prevenirea și combaterea îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor. Comisia urmează să prezinte modificările la cadrul legislativ vizat în termen de 120 de zile.
36. [La 17 martie 2021](#) în cadrul ședinței Comisiei juridice, numiri și imunități au fost invitați membrii CSM, Președinții Curților de Apel și Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție, care au raportat despre problemele și blocajele existente la moment în sectorul justiției. Participanții ședinței au subliniat că problemele cu care se confruntă astăzi sistemul au la bază incapacitatea de organizare a Adunării Generale a Judecătorilor, care nu s-a desfășurat de mai bine de 2 ani.

IV. Proiectele de acte normative remise spre coordonare și noile inițiative legislative

37. A fost publicat spre consultare [Proiectul privind modificarea hotărârii Guvernului nr. 461/2018](#) cu privire la aprobarea [Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia](#). Proiectul a fost elaborat în scopul asigurării continuității implementării Strategiei naționale pentru etapa a II-a 2021-2022, în vederea atingerii rezultatelor planificate pentru anii 2018-2023, precum și punerii în aplicare a recomandărilor recepționate de la mecanismele internaționale de evaluare în domeniu GRETA, Departamentul de Stat al SUA. În același context, menționăm că la 2 martie 2021, Plenul CSM a [avizat pozitiv](#) proiectul de hotărâre menționat.
38. De asemenea, a fost publicat și [Proiectul pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.281/2018](#) cu privire la aprobarea [Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia](#). Scopul proiectului constă în completarea documentului de politici cu un nou Plan de acțiuni pe anii 2021- 2022, având obiectivul de diminuare a fenomenului violenței în familie și violenței față de femei, precum și de asigurare a unui răspuns eficient al organelor de resort în cazurile de violență. Activitățile incluse în noul Plan de acțiuni au fost formulate în vederea realizării Obiectivelor generale ale Strategiei, care derivă din structura generală bazată pe cei patru piloni ai Convenției Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței domestice (prevenire; protecție; investigare și urmărire în justiție, precum și politici integrate și colectarea datelor).
39. A Fost publicat [Proiectul hotărârii de Guvern pentru modificarea Anexei nr.2 a Hotărârii Guvernului nr.128/2014](#) privind includerea Curții Supreme de Justiție în lista entităților publice, autorităților administrative autonome față de Guvern, beneficiare ale platformei tehnologice guvernamentale comune MCloud. Având în vedere necesitatea primordială de asigurare a unui nivel deplin de securitate a datelor prelucrate de către Sistemele informaționale din posesia CSJ.

V. Dosarele de rezonanță și alte activități în sistemul procuraturii

Activitatea Consiliului Superior al Procurorilor privind demararea concursurilor în sistem

40. [În cadrul sedinței din 25 februarie 2021](#), a fost anunțat concurs, pentru suplinirea funcțiilor vacante de: - procuror-șef al Secției analiză criminologică, avizare și propuneri de legiferare din cadrul Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății a Procuraturii Generale; - procuror-șef al Secției controlul activității speciale de investigații și asigurarea regimului secret a Procuraturii Generale; - procuror-șef al Procuraturii raionului Leova; - procuror-șef al Procuraturii raionului Glodeni.

Activitatea Procuraturii Generale în instrumentarea cazurilor de rezonanță

41. La 31 martie 2021 Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) a anunțat trimiterea în judecată a dosarului de învinuire a liderului organizației criminale ["Machena"](#) pentru comandarea și organizarea asasinării, în 2008 a unei autorități criminale rivale. Anterior procurorii i-au trimis în judecată și pe cei cinci executori ai crimei investigate, care au fost condamnați la pedepse cu închisoarea pentru un termen de 13 ani.
42. PCCOCS a trimis spre examinare în judecată dosarul de învinuire a unui [fost deputat român](#), care a primit cetățenia Republicii Moldova prin încălcarea în anul 2017 a procedurii de recunoaștere a cetățeniei. Mai exact, la acel moment, persoana în cauză cunoștea cu certitudine faptul că era cercetat penal de autoritățile judiciare române și că avea statut de

Concluzia nr. 8:

Acțiunile întreprinse de PA de efectuare a acțiunilor de urmărire penală în privința a doi deputați din fracțiunea Partidului Șor sunt binevenite în sensul în care societatea este în așteptarea finalității pe cauze de rezonanță legate de Aeroportul Internațional Chișinău. Totuși, constatăm o coincidență în acțiunile întreprinse de PA în contextul ultimelor evoluții din Parlament, în special cele legate de stabilitatea majorității parlamentare PSRM și Platforma pentru Moldova.

inculpat pentru trafic de influență, spălare de bani și influențarea declarațiilor, fapt care nu i-ar fi permis obținerea cetățeniei moldovenești.

43. Urmare aprobării de către Parlament a ridicării imunității parlamentare a deputaților, Denis Ulanov și Petru Jardan, aceștia au fost audiați și reținuți preventiv pentru 72 de ore de Procuratura Anticorupție (PA). Procurorii au acumulat probe pertinente și concludente de implicare a deputatului Ulanov în fraudă bancară, acțiunile lui fiind cercetate sub aspectul „escrocheriei” și „spălării de bani”, ambele infracțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari și în interesele unei asociații criminale. Celălalt deputat, Petru Jardan potrivit materialelor urmăririi penale, ar fi comis ”abuz de serviciu”, în proporții deosebit de mari, în interesul unui grup criminal organizat și în detrimentul intereselor Întreprinderii de Stat ”Aeroportul Internațional Chișinău”, aflată în perioada concesiunii. Deși PA a solicitat plasarea celor doi deputați, cu statut de învinuit, în arest preventiv pentru 30 de zile, [Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana](#) a decis liberarea provizorie sub control judiciar pentru 30 de zile a ambilor. Procuratura consideră ilegale încheierile Judecătoriei Chișinău, oficiul Ciocana și a anunțat că le va contesta.
44. La 12 martie 2021, PCCOCS a deschis procedura de revizuire a cauzei penale, soldate cu condamnarea lui Viorel Țopa la opt ani de închisoare pentru delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari. În baza cererii de revizuire a procesului penal, adresată de către avocatul lui Viorel Țopa la 5 octombrie 2020, precum și a investigațiilor suplimentare efectuate pe caz, [procurorii au dispus deschiderea procedurii de revizuire](#), și înaintarea materialelor, în instanța de judecată.
45. La 15 februarie 2021, PCCOCS l-au reținut preventiv pentru 72 de ore, pe unul dintre adjuncții Administrației Naționale a Penitenciarelor și au efectuat un șir de percheziții la domiciliul, în automobilul și în biroul de serviciu al acestuia. Adjunctul ANP, este bănuită de comiterea abuzului de serviciu în interesul unei organizații criminale.

Membrii Grupului de Experți în domeniul Justiției (GEJ)

Iulian RUSU – Director Executiv Adjunct al IPRE, având 20 ani de experiență profesională, inclusiv în domeniul reformei sectorului justiției, Magistru în Dreptul Uniunii Europene (Universitatea Oxford, Marea Britanie)

Veronica MIHAILOV-MORARU – coordonatoare și expertă în cadrul GEJ, având 15 ani de experiență profesională, avocată cu 14 ani de experiență, Magistru în Drept (Universitatea de Stat din Moldova)

Svetlana BALMUȘ – expertă în cadrul GEJ, având peste 23 ani de experiență profesională, avocată, fostă judecătoare cu 15 ani de experiență și fostă procuror cu 4 ani de experiență, Licențiată în Drept (Universitatea de Stat din Moldova)

Tatiana CIAGLIC – expertă în cadrul GEJ, având 12 ani de experiență profesională, inclusiv în domeniul administrării instanțelor judecătorești, utilizării tehnologiilor informaționale, precum în domeniul formării continue a profesioniștilor din sectorul justiției, Magistru în Drept (Universitatea Liberă Internațională din Moldova)

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) a fost înființat în martie 2015 în calitate de centru de analiză și cercetare (eng.: think-tank) independent, non-profit și apolitic. Misiunea IPRE este de a accelera integrarea europeană a Republicii Moldova prin promovarea reformelor sistemice, sporirea democrației participative și consolidarea rolului cetățenilor în procesele decizionale la nivel național și local.

IPRE este membru al Platformei Naționale a Forumului Societății Civile a Parteneriatului Estic (www.eap-csf.eu), co-inițiator al Forumului Parteneriatului Estic al Centrelor de Cercetare (EaP Think-Tank Forum) lansat în anul 2017 la Chișinău.

Adresa: Str. București 90, of. 20
Chișinău, MD-2001, Republica Moldova
Tel.: + 373 22 788 989
E-mail: info@ipre.md
Web: www.ipre.md

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Grupul de Experți în domeniul Justiției”, susținut financiar de Departamentul Justiție și Drepturile Omului al Fundației Soros Moldova. Conținutul opiniei este opinia Grupului de Experți în domeniul Justiției și nu reflectă neapărat poziția Fundației Soros Moldova.